

Allochtonenpudding en morele saus

Grethe van Geffen in VNG Magazine, 22 april 2005

Begin '80, na de 3^e staatsgreep in Turkije, reisde ik met een vriend naar Zuidoost Turkije om met eigen ogen te bekijken hoe het daar was gesteld; want we werkten met asielzoekers die uit dat gebied afkomstig waren. In die tijd gingen er geen toeristen naar Turkije, en al helemaal niet naar het zuidoosten. Daarom gebeurde het nogal eens dat we, ondanks ons westerse uiterlijk, voor medebewoners werden aangezien. Op straat begonnen mensen regelmatig gezellig tegen ons aan te praten. Mijn Turks was net voldoende om een oppervlakkig gesprekje gaande te houden. Opvallend was wat er gebeurde als de, in een groot land als Turkije gebruikelijke vraag kwam: waar komen jullie vandaan? Zodra het antwoord, Nederland, doordrong, brak er paniek uit. Nederlanders, die kwamen uit het buitenland! Daar kon je niet zomaar mee praten! Ondanks ons weerwoord '*maar we praten toch*' werd er dan een tolk bijgehaald, meestal een oud-gastarbeider uit Duitsland, om een verder gesprek mogelijk te maken. Het ergerde me maar maakte me ook aan het lachen: zo onbekend was een buitenlander hier, dat men normale communicatie onmogelijk achtte, zelfs in dezelfde taal.

Hieraan moest ik denken toen de Amsterdamse gemeenteraad deze week een voorstel aannam om te komen tot een zwartboek voor werkgevers die discrimineren op de arbeidsmarkt. Het is zeker waar dat allochtonen met allerlei vormen van uitsluiting te maken hebben, zowel bij sollicitaties als op de werkvloer. Denken dat gewone communicatie niet mogelijk is zodra je met een allochtoon te maken hebt, is een veelvoorkomend verschijnsel, evenzeer in het huidige Nederland als in het Zuidoost Turkije van de jaren '80. Wij werken heel veel met issues rond diversiteit en horen de vreemdste verhalen. Een zwartboek voor werkgevers slaat de plank echter helemaal mis. Nederland is van oudsher een calvinistisch land, en daar gaat men niet werken aan het verbeteren van vaardigheden (want dit is een vaardigheden kwestie!) op grond van schuld en boete. Wie beschuldigd wordt van discriminatie trekt een rookgordijn op en gaat in de verdediging.

Ik heb presentaties gehouden voor werkgevers waarbij reacties me terug deden denken aan Zuidoost Turkije. Er zijn nog heel wat werkgevers die hun gesprekstijl menen te moeten aanpassen zodra ze met een allochtoon te maken hebben met alle gevolgen van dien: de allochtoon scoort slechter in het gesprek, het 'klikt' minder en een autochtoon krijgt vervolgens de baan of de stageplaats.

Onder deze werkgevers bevinden zich overigens ook werkgevers uit de overheid, en, niet te vergeten, de politieke partijen zelf. Menige politieke partij heeft nog steeds moeite met allochtonen, sterker nog, ook vrouwen kunnen ze vaak moeilijk vinden voor hun kandidatenlijst en als ze er zijn, vertrekken ze regelmatig tussentijds.

Wanneer zijn we nu eens in staat om de morele saus van de allochtonenpudding te halen, toe te geven dat het ons massaal ontbreekt aan vaardigheden en alles op alles te zetten om daarover gewoon, omdat het voor ons allemaal zoveel beter zal uitwerken, bij te scholen?

Reacties? g.vangeffen@seba.nl